

Media ja lehdistö

Euroopan unionin tuomioistuin
LEHDISTÖTIEDOTE nro 163/20
Luxemburgissa 17.12.2020

Tuomio asiassa C-336/19
Centraal Israëlitisch Consistorie van België ym.

Edistääkseen eläinten hyvinvointia rituaaliteurastuksen yhteydessä jäsenvaltiot voivat perusoikeuskirjan mukaisia perusoikeuksia loukkaamatta edellyttää peruutettavissa olevaa tainnutusta, joka ei aiheuta eläimen kuolemaa

Eläinten suojelusta ja hyvinvoinnista annetun lain muuttamisesta eläinten sallittujen teurastusmenetelmien osalta 7.7.2017 annetussa Flanderin alueen (Belgia) asetuksessa kielletään eläinten lopettaminen ilman edeltävää tainnutusta myös uskonnollisen rituaalin määrittämän teurastuksen yhteydessä. Rituaaliteurastuksen osalta siinä säädetään peruutettavissa olevasta tainnutuksesta, joka ei aiheuta eläimen kuolemaa.

Kyseisen asetuksen ovat riitauttaneet useat juutalaisten ja muslimien yhteisöt, jotka vaativat sen kumoamista kokonaan tai osittain. Niiden mukaan kyseisellä asetuksella rikotaan asetusta N:o 1099/2009¹, koska juutalaisten uskovaisten ja muslimiuskovaisten ei sallita hankkia lihaa uskonnollisten määräystensä mukaisesti teurastetuista eläimistä, sillä näissä määräyksissä ei hyväksytty peruutettavissa olevan tainnutuksen tekniikkaa, ja näin ollen uskovaisia estetään harjoittamasta uskontoaan.

Tässä yhteydessä Grondwettelijk Hof (Belgian perustuslakituomioistuin) päätti esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön tiedustellakseen lähinnä, onko unionin oikeus esteenä jäsenvaltion lainsäädännölle, jossa edellytetään rituaaliteurastuksen yhteydessä peruutettavissa olevaa tainnutusta, joka ei aiheuta eläimen kuolemaa.

Tämän pyynnön johdosta unionin tuomioistuin punnitsee kolmannen kerran² tasapainoa Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 10 artiklassa taatun uskonnon vapauden ja SEUT 13 artiklassa todetun ja asetuksessa N:o 1099/2009 konkretisoidun eläinten hyvinvoinnin välillä.

Unionin tuomioistuimen arviointi

Unionin tuomioistuin, suuri jaosto, toteaa aluksi, että **asetukseen N:o 1099/2009 sisältyvä periaate eläimen tainnuttamisesta ennen sen lopettamista vastaa eläinten hyvinvoinnin suojelua koskevaa päätavoitetta, johon tällä asetuksella pyritään.** Vaikka asetuksessa³ hyväksytään rituaaliteurastus, jonka yhteydessä eläin voidaan lopettaa ilman edeltävää tainnutusta, tämä teurastusmuoto sallitaan unionissa kuitenkin vain poikkeuksellisesti ja vain uskonnon vapauden kunnioittamisen varmistamiseksi. **Lisäksi jäsenvaltiot voivat antaa kansallisia sääntöjä, joiden tarkoituksena on varmistaa asetuksessa N:o 1099/2009 rituaaliteurastuksen alalla säädettyä suojelua laajempi suojelu eläinten lopetuksen yhteydessä⁴.** Näin ollen asetus N:o 1099/2009 heijastaa sitä, että unionin ja jäsenvaltiot ottavat

¹ Eläinten suojelusta lopetuksen yhteydessä 24.9.2009 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 1099/2009 (EUVL 2009, L 303, s. 1).

² 29.5.2018 annetun tuomion Liga van Moskeeën en Islamitische Organisaties Provincie Antwerpen ym., [C-426/16](#) (ks. lehdistötiedote nro [69/18](#)) ja 26.2.2019 annetun tuomion Œuvre d'assistance aux bêtes d'abattoirs, [C-497/17](#) (ks. lehdistötiedote nro [15/2019](#)) jälkeen.

³ Asetuksen N:o 1099/2009 4 artiklan 4 kohta.

⁴ Asetuksen N:o 1099/2009 26 artiklan 2 kohdan c alakohhta.

eläinten hyvinvoinnin vaatimukset täysimääräisesti huomioon kunnioittaen samalla jäsenvaltioiden lakeja ja tapoja tällä alalla, erityisesti uskonnollisia rituaaleja. Asetuksella N:o 1099/2009 ei kuitenkaan itsessään saada aikaan tarvittavaa tasapainoa eläinten hyvinvoinnin ja uskonnonvapauden välillä, vaan sillä ainoastaan säännellään tasapainottamista, joka jäsenvaltioiden on tehtävä näiden kahden arvon välillä.

Tästä johtuu, ettei asetus N:o 1099/2009 ole esteenä sille, että jäsenvaltiot asettavat eläimen lopettamisen yhteydessä velvollisuuden edeltävästä tainnutuksesta, jota sovelletaan myös uskonnollisten rituaalien määrittämän rituaaliteurastuksen yhteydessä, kunhan jäsenvaltiot näin tehdessään kunnioittavat perusoikeuskirjan mukaisia perusoikeuksia.

Siitä, kunnioitetaanko Flanderin alueen asetuksessa näitä perusoikeuksia, unionin tuomioistuin muistuttaa, että rituaaliteurastus kuuluu uskonnon tunnustamisen vapauteen, joka taataan perusoikeuskirjan 10 artiklan 1 kohdassa. Kun tässä asetuksessa asetetaan rituaaliteurastuksen yhteydessä velvollisuus peruutettavissa olevasta tainnutuksesta vastoin juutalaisten uskovaisten ja muslimiuskovaisten uskonnollisia määräyksiä, siinä näin ollen rajoitetaan uskovaisten vapautta tunnustaa uskontoaan.

Arvioidessaan, onko tällainen rajoitus sallittu, unionin tuomioistuin toteaa aluksi, että Flanderin alueen asetuksessa seuraavasta puuttumisesta uskonnon tunnustamisen vapauteen on säädetty lailla ja että se lisäksi noudattaa perusoikeuskirjan 10 artiklan olennaista sisältöä, koska se rajoittuu erityisen rituaalin yhteen osatekijään, jona on mainittu teurastaminen, jota ei kuitenkaan sellaisenaan ole kielletty.

Unionin tuomioistuin toteaa tämän jälkeen, että tämä puuttuminen noudattaa unionin hyväksymää yleisen edun mukaista tavoitetta eli eläinten hyvinvoinnin edistämistä.

Tarkastellessaan rajoituksen oikeasuhteisuutta unionin tuomioistuin toteaa, että Flanderin alueen asetuksen sisältämällä toimenpiteillä voidaan varmistaa oikea tasapaino yhtäältä eläinten hyvinvoinnin ja toisaalta juutalaisten uskovaisten ja muslimiuskovaisten uskonnon tunnustamisen vapauden välillä. Tästä se toteaa ensiksi, että peruutettavissa olevaa tainnutusta koskeva velvollisuus soveltuu eläinten hyvinvoinnin edistämistä koskevan tavoitteen saavuttamiseen. Toiseksi unionin tuomioistuin toteaa puuttumisen välttämättömyydestä, että unionin lainsäätäjän tarkoituksena on ollut antaa kullekin jäsenvaltiolla laaja harkintavalta, jotta voidaan varmistaa oikea tasapaino yhtäältä eläinten hyvinvoinnin niiden lopettamishetkellä ja toisaalta uskonnon tunnustamisen vapauden välillä. On saavutettu tieteellinen yksimielisyys siitä, että tainnutaminen ennalta on paras tapa vähentää eläimen kärsimystä lopettamishetkellä. Kolmanneksi unionin tuomioistuin toteaa tämän puuttumisen oikeasuhteisuudesta aluksi, että Flanderin lainsäätaja tukeutui tieteellisiin tutkimuksiin ja sen tarkoituksena oli suosia nykyaikaisinta sallittua lopettamismenetelmää. Se toteaa tämän jälkeen, että tämä lainsäätaja toimii muuttuvassa yhteiskunnallisessa ja normatiivisessa ympäristössä, jolle on ominaista kasvava tietoisuuden lisääntyminen eläinten hyvinvointiin liittyvistä kysymyksistä. Lopuksi unionin tuomioistuin toteaa, ettei Flanderin alueen asetuksessa kielletä tai estetä toisessa jäsenvaltiossa tai kolmannessa valtiossa rituaaliteurastetuista eläimistä saatujen eläinperäisten tuotteiden laskemista liikkeelle.

Näin ollen unionin tuomioistuin toteaa, ettei asetus N:o 1099/2009, luettuna yhdessä SEUT 13 artiklan ja perusoikeuskirjan 10 artiklan 1 kohdan kanssa, ole esteenä jäsenvaltion lainsäädännölle, jossa edellytetään rituaaliteurastuksen yhteydessä peruutettavissa olevaa tainnutusta, joka ei aiheuta eläimen kuolemaa.

Lisäksi unionin tuomioistuin vahvistaa asetuksen N:o 1099/2009⁵ pätevyyden, kun otetaan huomioon yhdenvertaisen kohtelun, syrjintäkiellon ja kulttuurisen, uskonnollisen ja kielellisen monimuotoisuuden periaatteet, sellaisina kuin ne taataan perusoikeuskirjassa⁶. Se, että asetuksessa N:o 1099/2009 annetaan jäsenvaltioille lupa toteuttaa sellaisia toimenpiteitä kuin

⁵ Erityisesti sen 26 artiklan 2 kohdan c alakohta, joka koskee jäsenvaltioiden mahdollisuutta antaa kansallisia sääntöjä, joiden tarkoituksena on varmistaa eläinten laajempi suojelu rituaaliteurastuksen yhteydessä.

⁶ Perusoikeuskirjan 20, 21 ja 22 artikla.

pakollinen tainnuttaminen eläinten rituaaliteurastuksen yhteydessä, kun siinä ei ole vastaavaa säännöstä metsästyksen ja kalastuksen taikka kulttuuri- tai urheilutapahtumien yhteydessä tapahtuvan eläinten lopettamisen osalta, ei nimittäin ole näiden periaatteiden vastaista.

Tästä se tarkoittaa, että kulttuuri- ja urheilutapahtumat johtavat enintään lihan vähäiseen tuotantoon ja että tällainen tuotanto on taloudellisesti merkityksetöntä. Näin ollen kulttuuri- tai urheilutapahtumaa ei voida kohtuudella pitää elintarvikkeiden tuotantona, minkä vuoksi on perusteltua, että tällaista tapahtumaa kohdellaan eri tavalla kuin teurastusta. Unionin tuomioistuin tekee saman päätelmän metsästyksen ja virkistyskalastuksen osalta. Näitä toimintoja harjoitetaan nimittäin tilanteissa, joissa lopetus tapahtuu hyvin erilaisissa olosuhteissa kuin tuotantoeläinten lopetus.

HUOMAUTUS: Ennakkoratkaisupyyntö antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille mahdollisuuden tiedustella niiden käsiteltävänä olevan yksittäisen asian puitteissa unionin tuomioistuimelta unionin oikeuden tulkintaa tai unionin toimen pätevyyttä. Unionin tuomioistuin ei ratkaise kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa asiaa. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista asia unionin tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Unionin tuomioistuimen ratkaisu sitoo vastaavalla tavoin muita kansallisia tuomioistuimia, jotka käsittelevät samanlaista ongelmaa.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido Euroopan unionin tuomioistuinta.

Tuomion [koko teksti](#) julkaistaan CURIA-sivustolla julistamispäivänä

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

Kuvia tuomion julistamisesta on saatavilla "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106